

Anna Maria Geli de Ciurana,

exrectora de la Universitat de Girona (UdG)

«Malgrat les retallades del segon mandat, vaig lluitar perquè la UdG tirés endavant»

Text > **JORDI GRAU**, periodista

Anna Maria Geli de Ciurana (Girona, 1950) és catedràtica de Didàctica de les Ciències Experimentals de la UdG. Es va llicenciar en Ciències Biològiques a la Universitat de Barcelona (UB) i es va doctorar en Filosofia i Lletres, en l'especialitat de Ciències de l'Educació, per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Ha dirigit el Grup de Recerca en Educació Científica i Ambiental i el programa de doctorat interuniversitari d'Educació Ambiental de nou universitats. Rectora de la UdG entre el 2005 i el 2013, abans havia estat vicerectora de Política Acadèmica, degana de la Facultat d'Educació i Psicologia i directora del departament de Didàctiques Específiques.

>> *Anna Maria Geli de Ciurana.* (Foto: PERE DURAN)

Fa tres anys, Anna Maria Geli va deixar de donar classes, i ho troba a faltar. Va estudiar Biologia i es va casar només de llicenciar-se, però la vida universitària la va portar al món de l'educació. Des de la comissió gestora de la UdG, va estar a la nau de màquines que va parir i fer gran la universitat, cosa que potser no li va permetre fer tanta recerca com hauria volgut. Però és un dels noms clau de la UdG. Com es definiria, Anna Maria Geli?

He viscut etapes diferents i en cadascuna hi he posat tot el cor i tota l'ànima. He estat professora, mare de família i rectora, i en cada moment m'he centrat a fer-ho el millor que he pogut. Soc filla d'un advocat nascut a Ordis que treballava a Hisenda, i la mare, de Sant Pere Pescador, era mestra, però no va exercir; va ser mestressa de casa. Vaig fer una vida normal de l'època. Vaig estudiar a les Escolàpies de la Catedral; el PREU, a les Carmelites, i Biologia, a la UB. Cinc anys de carrera, i em vaig casar quan em vaig llicenciar. Aquell mateix estiu del 1973 vaig marxar a Madrid, on el meu marit treballava com a enginyer, i jo vaig fer substitucions de classes a l'institut Beatriz Galindo del carrer Goya. Vaig tornar a Girona un any després, embarrassada, i em van proposar fer classes de biologia a la Normal.

Vau viure una etapa universitària convulsa.

Vaig arribar a la UB el 1968. Sortia del col·legi de monges, i em vaig trobar l'efervescència de la universitat. Els pares em donaven consells i em demanaven que no em posés en embolics. A les Carmelites, quan feia el PREU, ja ens alertaven. Estava avisada, però va ser el descobriment d'un món nou. Aquell any, de classe, en vam fer molt poca. Van tancar la universitat; els *grisos* ens esperaven tot sovint a la porta; hi havia corredisses... No dic que fos activista, perquè no m'hi considero; més aviat soc de fer la feina amb seny i amb cura i prudència. Però hi va haver moments d'autèntic perill, en què havies de córrer. Fèiem el que ens tocava fer. Va ser una època maca.

Quan vau tornar, com era la Girona de l'any 1974?

El moment era d'il·lusió, de canviar les coses. Però també va ser l'any de l'ex-

>> Anna Maria Geli, el 2009, a la UdG. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT (EUDALD PICAS VIÑAS).

cució de Puig Antich. En aquell temps jo tenia els fills petits, i va ser quan vaig entrar a fer classes. Havia portat una vida sense trencaments, coherent amb la meua manera de ser. Soc de fer a cada moment el que toca. I llavors em plantejava un desplegament professional i que la família anés bé, que els meus fills creixessin. No vaig voler mai quedar-me a casa ni fer de mestressa de casa. El que havia estat normal a l'època de la meua mare, ja no ho era. Vaig tenir la gran oportunitat de ser professora, i m'ha agradat moltíssim.

Vau estudiar Biologia però us vau convertir en especialista en Didàctica de les Ciències Experimentals.

Quan em van demanar per fer classes de biologia als futurs mestres, estava en estat i vaig dir que no, però em van convèncer. A la Normal vaig veure que no calia ensenyar biologia, sinó que feia falta ensenyar a ensenyar biologia. I em vaig matricular per fer el doctorat de Pedagogia a l'Autònoma. Vaig tenir moltes dificultats perquè havia fet una carrera de ciències i no entenien que demanés el trasllat a un doctorat de lletres: Pedagogia. Entenien el docto-

rat només com una especialitat del que havies estudiat. Vaig tardar dos anys a aconseguir el trasllat de l'expedient. El 1985 em vaig doctorar en Filosofia i Lletres, en l'especialitat de Ciències de l'Educació. I això em va donar un coneixement importantíssim. No hauria estat una bona professora a la Normal si no hagués adquirit aquesta perspectiva del que és l'educació científica. Sabent ciències, podria haver fet moltes coses, però per ensenyar futurs mestres t'has d'especialitzar en Educació. El món de l'educació em va atraure, i l'àrea aquesta de didàctica de les ciències no existia. Vaig ser de les pioneres. Vèiem que feia falta una àrea que treballés l'educació científica. Fins llavors els pedagogs eren pedagogs, i els científics, científics, fins que es va crear aquesta nova àrea.

I va arribar la UdG.

El Col·legi Universitari i l'Escola de Mestres de Girona depeníem de la UAB, i l'Escola Politècnica Superior (EPS) depenia de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). La gent que impulsava el projecte de la UdG eren professors de diferents centres

universitaris gironins que, liderats per Pep Nadal, van formar el primer equip director de la UdG: Modest Prats, Miquel Martín, Pere Mutjé, Lluís Pallí... Quan el 12 de desembre de 1992 el Parlament de Catalunya va aprovar la creació de la UdG, tot hom va tenir una gran alegria, però mai vaig pensar que Pep Nadal em demanaria que fos del l'equip inicial. Quan en Pep em va demanar ser a la comissió gestora, jo era catedràtica d'Escola Universitària a l'Escola de Mestres. Em va dir que només serien dos anys... i vaig dir que sí. Em van assignar els temes de doctorat. Els estudis universitaris formen professionals de tots els camps de coneixement, però la formació d'investigadors en totes aquestes àrees és fonamental. Penso que l'Escola de Doctorat és el puntal de la universitat.

Els dos anys es van allargar.

Hi va haver eleccions i en Pep va ser l'únic candidat. Em va demanar de seguir, i li vaig dir que sí. Vaig ser la vicerectora de Política Acadèmica durant dos mandats. Va ser una sort i

un privilegi ser-hi. La creació de la universitat va ser fonamental per a la ciutat. Abans calia anar a Barcelona, i molt talent ja no tornava. Poder estudiar a Girona, fer pràctiques a empreses gironines, aportant-hi innovació, va ser fonamental per a molts joves. Els primers anys, la gran majoria dels estudiants —un 70 %— no tenien cap antecedent universitari a la família. Des del moment que hi ha universitat, obrim la porta a tothom, i per

mi és essencial per a la societat, per a la ciutat, per al territori, per a Catalunya. El paper de la UdG ha estat fonamen-

«Em vaig presentar a rectora perquè volia compartir un projecte comú amb tots els membres de la Universitat de Girona. Crec que ho vaig aconseguir.»

>> El 2011, amb el llavors alcalde de Girona, Carles Puigdemont, durant la presentació del llibre Història, arquitectura i patrimoni.

Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS EL PUNT AVUI (MANEL LLADÓ ALIU).

>> A l'entrada del rectorat de la UdG. (Foto: PERE DURAN)

tal, imprescindible. Amb la crisi volien tancar universitats. Doncs la de Girona, no; el territori la necessita, i el territori de què parlo va des de Perpinyà fins a la Tordera i el Maresme.

S'ha interrelacionat prou amb la ciutat?

L'arribada d'estudiants i professors va ser positiva. Per a la ciutat, fonamental. Tenim quinze o setze mil estudiants que s'estan aquí amb una dinàmica de viure, sortir i comprar a la ciutat. I per al territori va ser bo: la universitat impulsa la vida cultural, la innovació empresarial, el compromís social. A alguns, els sembla despectiu ser una universitat territorial. Mireu, totes les universitats són territorials, totes estan situades en un territori, començant per les de Barcelona. La primera responsabilitat és en la proximitat. A Girona, les comarques reben càtedres, s'hi fan conferències, simpòsiums, reunions internacionals... Fa poc, va venir gent de tot Europa a una reunió de didàctica de les ciències a Empúries, i van marxar-ne meravellats. La investigació situa la ciutat i les comarques al món. I tenim molt bons investigadors.

La importància de la recerca.

Les classes són importants perquè la formació de nous professionals és importantíssima, però la recerca ens comunica amb el món. A Girona han vingut professors d'arreu del món per fer-hi investigació. Hi ha el cas d'una professora argentina que va anar als EUA per fer-hi la seva tesi doctoral i un professor de Miami li va dir que si volia investigar a fons la gamba, havia d'anar a Girona perquè hi havia un professor, Carles Pla, que n'era el millor especialista. I va venir i es va quedar a la UdG.

Acabada la vostra etapa de vicerectora, Joan Batlle va guanyar les eleccions.

Vaig tornar a fer classes i Irene Rigau —en aquell moment consellera de Benestar Social— em va demanar d'anar a la Secretaria de Família de la Generalitat. Em va dir que seria per poc més d'un any, el darrer del mandat de Jordi Pujol. Va ser una experiència increïble. Jo no soc política, ni n'he fet mai, ni he estat de cap partit. Admiro els que ho fan bé i em desespero amb els que no. Li vaig dir a la Irene que, de temes de família, no en sabia

>> El 2010, amb Joan Roca quan va ser nomenat doctor honoris causa per la Universitat de Girona. (Foto: ARXIU ANNA MARIA GELI)

«La Universitat ha estat molt positiva per a Girona i les seves comarques. El paper de la UdG ha estat fonamental, imprescindible en molts àmbits.»

res. Fos com fos, hi vaig anar catorze mesos. A la Secretaria de Família hi arriben situacions tràgiques. Criatures abandonades, maltractaments, tragèdies... Al cap d'un mes de ser-hi vam tenir el cas d'una nena que s'havia quedat òrfena i tenia paràlisi cerebral. I no trobaven cap plaça enlloc. Són realitats difícils de viure però que, afortunadament, s'acaben resolent bé.

I de nou a la Universitat.

Tornava a les classes, però el rector Batlle em va demanar de fer-me càrrec de la Facultat d'Educació i Psicologia. Calia elaborar el reglament de la facultat que va néixer a partir dels estudis de Pedagogia i Psicologia i de l'Escola de Mestres. Vaig ser nomenada degana pel rector, vaig fer la feina, vaig convocar eleccions i no m'hi vaig presentar. Volia ser professora.

Però va ser rectora.

Sí, en aquells anys vivíem una etapa d'encaix a dues tradicions. Ja he dit que la Universitat de Girona venia de la fusió de dues universitats: la UAB i la UPC. Haviem d'anar tots a l'una; la

universitat érem tots. Vam ser quatre candidats: Sergi Bonet, que havia estat el secretari general de la UdG amb Pep Nadal; Ramon Moreno, que era la mà dreta del rector Batlle; Miquel Duran, i jo. La meua intenció era compartir un projecte comú, amb tots els membres de la UdG, i crec que es va aconseguir, perquè quan vaig acabar, vuit anys després, aquests professors van formar equip per presentar-se junts a les eleccions.

Primera dona rectora. Us en vau penedir en algun moment?

No, vaig viure moments duríssims, molt difícils, però no vaig sentir-me mai sola. Érem un equip, un grup de persones que creïem en la universitat. La universitat estava per sobre de les nostres aspiracions o expectatives personals.

Van ser dos mandats molt diferents.

El primer va ser el de l'aplicació del Pla de Bolonya, amb resistència interna i amb els estudiants en contra, però vam aconseguir tirar endavant un projecte de pla d'estudis europeus, sò-

lids i ben relacionats amb universitats d'Europa. I vam aconseguir Medicina! Amb Blanca Palmada de comissionada d'Universitats. Ara no tindriem els estudis de Medicina si no hi hagués hagut Blanca Palmada.

Us en sentiu orgullosa, de Medicina.

Molt. Vam aconseguir de la Generalitat un finançament equitatiu, amb recursos suficients. Vam crear una comissió amb representants de totes les facultats de Medicina de Catalunya, presidida pel Dr. Rodés, i va ser clau el

paper de l'Hospital Trueta. En aquell moment, el Trueta negociava per ser l'hospital de referència amb la UAB. A Girona teníem uns professors del Trueta excel·lents. I vam portar un degà, Ramon Brugada, que venia del Canadà amb experiència en els nous models d'innovació docent. Em va demanar poder portar el seu equip de recerca del Canadà. No teníem pressupost per fer-ho possible, però vam aconseguir un ajut de la Fundació "la Caixa". Això va ser bàsic, perquè vam tenir recursos per portar investigadors i experts en el

model d'ensenyament d'aprenentatge basat en problemes. Els estudis de Medicina van aplicar el Pla de Bolonya des del primer dia, i es va apostar per una docència que trencava amb els models clàssics. Hi va haver entrebancs. Hi havia qui estava en contra d'aquest tipus d'ensenyament. Però els estudiants de la primera promoció de Girona, quan van anar a l'examen de MIR —d'àmbit estatal—, van aprovar tots i van quedar en una bona posició, en el primer quartil del rànquing. Allò va ser espectacular; va ser un reconeixement públic de la qualitat de l'ensenyament de la facultat.

«Vaig ser secretària de Família, però no soc política ni he estat de cap partit. Admiro els que ho fan bé, i em desespero amb els que no.»

>> Geli, el 1992. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. DIARI DE GIRONA (PEP IGLÉSIAS).

El segon mandat va ser el de les retallades.

Terrible! Una tragèdia. El 26 de gener de 2010 —recordo la data tan bé com la del naixement dels meus fills—, ens van anunciar que ens retallaven el 40 % del finançament que teníem aprovat. Vam perdre professors associats, i, amb la llei Wert, els professors de la plantilla van haver de multiplicar les hores de docència. Es va haver de reconduir la universitat amb un 40 % menys de recursos. Hi va haver una gran protesta. Els estudiants, el personal d'administració i serveis (PAS) i alguns professors es queixaven amargament, però tothom va respondre. Vam aguantar i vam encaixar el cop. Els rectors de totes les universitats estàvem desesperats perquè, a més, hi havia retards en les transferències aprovades, que tampoc no ens arribaven. Vam tenir problemes per pagar nòmines; vam haver de fer pòlisses al banc... Van ser mesos molt difícils. Ens en vam sortir gràcies al sacrifici i a l'esforç de tothom, però vam patir molt.

Us van doldre, algunes manifestacions i pintades?

Sí, va ser dur. Em van ocupar el rectorat, hi va haver desallotjaments... Entenc que, amb les retallades, els estudiants tenien raó de queixar-se. Però em dolia. Una persona que era a l'aula magna el dia que celebràvem el vintè aniversari de la UdG amb la presència del president Mas, diu que recorda la meua cara de dolor quan vaig autoritzar que entrés la policia. Em va saber un greu horrorós. Però s'havia de fer, per la seguretat física dels manifestants, que estaven a punt de caure des d'un segon pis d'altura. Comprendc els

estudiants i la seva protesta. I no només els estudiants, sinó també professors i algun degà que anaven a manifestacions. Vaig vetllar per la seguretat i vaig lluitar perquè la Universitat anés endavant.

També va tenir problemes amb el Parc Científic i Tecnològic.

Em va fer patir. El mèrit de la creació del Parc és del rector Nadal i de Jaume Casademont, president del Consell Social. La creació del Parc Científic responia a una crida del Ministeri a les universitats per fer una recerca més propera a les necessitats de producció del país. I donaven recursos, crèdits, que anomenaven *parquetazos*, a retornar sense interessos per aixecar edificis i crear llocs de trobada entre empreses i investigadors. El primer *parquetazo* es va rebre durant l'etapa de Pep Nadal, i el vam celebrar. En l'etapa del rector Batlle s'havien dissenyat el projecte dels edificis del Parc i la forma de finançament de cada edifici. Es va començar a construir l'edifici Jaume Casademont i es va crear un patronat, amb la Universitat com a promotora, amb l'Ajuntament, la Diputació, la Cambra de Comerç i la FOEG (Federació d'Organitzacions Empresariales de Girona). La Generalitat va comunicar

que posava cent milions d'euros a disposició de les universitats catalanes per tornar els crèdits de Madrid, i a la UdG li van correspondre vint-i-set milions. Tenim la carta de concessió del conseller Solà. Es van demanar crèdits pensant en aquells vint-i-set milions, però quan va arribar la crisi tots els compromisos es van esfumar. Quan jo vaig arribar, tocava construir el projecte. Vam fitxar un director expert en gestió de parc: Pere Condom. No li agraïrem mai prou la feina que va fer. En plena crisi econòmica va portar al Parc més de cent empreses i entitats, es van aixecar cinc edificis i s'anaven retornant els crèdits bancaris. Però no els *parquetazos*, perquè no van arribar mai els vint-i-set milions de la Generalitat. Després, en l'etapa del rector Bonet es va decidir fer un concurs de creditors. Ho respecto, però cap altre parc ho va fer.

Tants anys fent gestió us van impedir fer més recerca?

Havia orientat la meua recerca a temes de sostenibilitat: l'educació per a la sostenibilitat. L'any 2000 vaig aconseguir un ajut europeu, que va ser pioner a Espanya, per incorporar a la formació dels estudiants universitaris els temes ambientals, amb el títol «Am-

bientalització curricular dels estudis universitaris». Des de la UdG coordinàvem onze universitats de set països: Portugal, Itàlia, Alemanya, Argentina, Cuba, Brasil i l'Estat espanyol. Va ser un projecte que va marcar de manera significativa la incorporació dels principis de la sostenibilitat a la formació universitària. Era un moment d'èxit de la meua recerca. Però van arribar les eleccions al rectorat. No me'n peneixo perquè la feina és tangible, i la sostenibilitat s'ha expandit i les universitats la treballen.

I ara què fa, Anna Maria Geli?

Fa tres anys, vaig deixar de fer classes. Enyoro la il·lusió amb què preparava el programa, les sortides, les sessions de pràctiques. I treballar amb els joves. N'he après molt, de les seves il·lusions i expectatives. Tinc molta fe en els joves. Ara em dedico a la família i els amics, sempre disposada a col·laborar quan em demanen alguna cosa des de la universitat.

I el paper de la dona a la universitat?

A la universitat, ara hi ha moltes més dones que fa cinquanta anys. Hi ha més protagonisme femení però, com a la societat, encara queda molt camí per fer.

>> A la biblioteca del campus del Barri Vell de la UdG. (Foto: PERE DURAN)